

SZARVASI HIRLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési díjak:

helyben egy negyedévre . 1-50 P.
idéken „ „ „ 2- P.

Példányonként 12 fillér.

FŐSZERKESZTŐ:

OROSZ IVÁN

FELELŐS SZERKESZTŐ
ÉS KIADÓ:

DR. ROBITSEK JENŐ

Szerkesztőség:

Szarvas, III. ker. Széchenyi-utca 111

Kiadóhivatal:

I. ker. Deák Ferenc-utca 13.

Telefonok: 105, 109.

Boldog karácsonyt várunk!

Minden ünnepnek össze lehet vonni jelentőségét pár szóval. Virágvasárnap: lozsánna kiáltás; Nagypéntek: elvégeztetett; Husvét: győzelem hirdetése; Áldozó csütörtök: a viszontlátás édes reménye; Pünkösd: felocsudás predikációja; Karácsony: öröm és ajándék hirdetése.

A legfontosabb pedig ezek közül, mintegy forrása és koronája az egésznek a Karácsony, mert „Megjelent az Istennek üdvözítő kegyelme minden embernek”. A legnagyobb ajándékot kapta tehát az emberiség az Égtől Karácsonykor. A gyarló földi ember az égi ajándék feletti nagy örömét nem tudja, vagy talán nem is akarja lelkében rejtve tartani. Mindenkinek szeretné tudtára adni! Szeretné a maga nagy boldogságát és örömét átültetni másokba is, hogy a mások lelke is ugyanazzal az érzéssel legyen telítve, amely őt oly boldoggá teszi. S ajándékokat osztogat. Legfőképen a kicsinyeket halmozza el ajándékkal, akik még a karácsonyi örömeiket nem érzik, mert az Ég ajándékát nem tudják értékelni. Azután a felnőtteket is megajándékozza, hogy a lelki ajándék feletti öröm összelelkezzék a földi ajándék örömeivel. Karácsony tehát örömet s ajándékot terjeszt. Legalább is így volt ez régen! És ma? Ma is adnak ajándékokat az emberek, gyermekeknek is felnőtteknek is. Öröm is van gyermekek felnőttek között! Am a mai karácsonyi ajándék béna, az öröm szárnya szegett. Az ajándékot nem örömszüli s az örömnem ajándékozási kedv a forrása. Figyeljétek csak meg az

ajándékozót, amikor vásárol. Először is az ajándékozandók névsorát a lehető legrovidebbre szabja s azután a válogatásnál nem arra törekszik, hogy szép, hanem hogy olcsó legyen az ajándék. Az arcára gond ül ki s nem az öröm sugárzik róla. Látszik rajta, hogy csupán a régi szokást akarja fenntartani, de nem a lélek ösztökéli ajándékozássra. S miért? Legtöbben azt mondják, hogy azért, mert nehéz a megélhetés, nagy a drágaság! Lehetséges, hogy van valamilyes igazság a feleletben, de nem fedi teljesen a valóságot! Hiszen gond-baj volt mindenkor! A drágaságot sem a mai időben találták fel! A legnagyobb baj ott van, hogy hiányzik a lelkekből az égi ajándék elfogadása iránti képesség! Nem ismeri el a mai ember azt a véghetetlen, azt az örökké való szeretetet, amelynek következménye „Az Ige testet öltése!” Borzasztó a fölénykedés az emberekben.

Rettenetes az a gőg és felfuvalkodottság, amelylyel az ember maga akarja irányítani a maga sorsát és amellyel lekicsinyli, sőt megsemmisíteni igyekszik a más létezésének lehetőségét! Valósággal elképesztő az a ridegség, amelyből csak akkor hajlandó kilépni ma még a jobb érzésének nevezett ember is, amikor a mások segítsége nélkül önző célját el nem érheti. Mindezeknek következménye azután, hogy ha mégis felfel tűnik itt-ott egy nemes, szép és szent célt munkálni akaró egyén, olyan kietlen, terméketlen és szikla kemény pusztaságon találja magát, amelynek művelése lehetetlen; tehetetlenségbe és csüggedésbe kerget. Nem, ilyen körülmények között lehetetlen ajándékot, örömet, életkedvet adó Karácsonyt várunk! Vissza kell térnünk őseink erényeihez! Vissza kell sirnunk magunk-

kat elődeink felebaráti szeretetébe! Vissza kell könyörögnünk magunkat bűnbánó könnyeket hullatva Isten-szeretetébe! Vissza kell korbácsolnunk érzéseinket a Megváltó iránti rajongásba! Véres verejtékezés árán is vissza kell szereznünk az Égi ajándék elfogadása iránti készséget!

E nagy és kemény munkát kezdjük meg azonnal! Ne mondja senki, hogy én magam ugysem változtathatom még a világ ábrázátát; hogy kezdje el más! Ezt a munkát egyszerre kell kezdenünk, hogy mindenki első legyen az új életben és az eddigi életben legyen mindenki utolsó. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az egyeseknek kell külön-külön megváltozni, hogy megújuljon a tömeg! Mert bármit is gondoljunk, írjunk vagy mondjunk karácsonyi váradalmunk felől, mindig csak oda jutunk vissza, hogy a mai, Istentől elrugaszkodott nemzedéknek nem lehet boldog Karácsonya, társadalom- és világfelfogásbeli reformok nélkül s a reformot az egyéneknek saját magukon kell elkezdni. Az így megkezdett reform terjedése az nem ismer sem vámsorompókat, sem határ átlépési tilalmat, hanem kor-, nem-, vallás-, és nemzetiségi különbség nélkül testvéreként köt össze minden emberi szívet. Ha ennek az iránynak lesz lelkes munkása mindenki; ha fogékonyabban leszünk az erény dala iránt, mint a gonosz-furfangja iránt; ha majd nagyobb feltűnést kelt s szívesebben olvassa a közönség a jóság jutalmát, mint a büntetésből való megmenekülést, ha majd meglévőeszközeinket nem a mások ártására, hanem a köz boldogítására használjuk; ha majd az emberek találékonyságának nem az újabb öldöklési módok, hanem az előrehaladás eszközei lesz-

nek a tárgyai; ha majd a vezetésre hivatottak lelkében a szeretet foglalja el a legfőbb helyet, nem a mások elleni gyűlölet; majd ha a békeszerzők nem a romlásban, hanem építésben lesz a népeknek egymás megértésén és megbecsülésén alapuló szövetsége; akkor boldog, igazi Karácsonyunk lesz.

Mindenkinek új és nagy alkotó munkára kell átrefórmálódnia. Csakis így várhatjuk az igazi Karácsonyt, amely forrásává, majdan koronájává szentesül magasztos eszméinek és vágyainak.

Ilyen gondolatok között ejssük ki ajkainkon a már-már jelentőség nélkülivé sülyedt szavakat: Boldog karácsonyi ünnepeket kívánok! Boldog Karácsonyt várok.

Halász Szabó Imre
ref. lelkész.

Békésvármegye tiz éve Trianontól napjainkig.

A revíziós gondolat, a revíziós törekvés támogatására nagyszabású irodalmi mű összeállításán fáradozik 30 író és hirlapíró. A mű Békésvármegye utolsó 10 évi történetét, a megye városai és községei tejlődését újabb intézményeinek létesítését, működését a társadalmi és egyesületi életet a közgazdasági viszonyokat fogja tárgyalni kronologikus sorrendben. A mű előszavát Lukács György v. b. t. t. orszgy. képviselő írja. Szerkesztője Oroszlán Gábor volt határrendőr főfelügyelő, gyulai lapszerkesztő. A vármegye alispánja 76-1927. eln. sz. a. kelt engedélyével a megye hatóságainak és közönségének támogatásába ajánlja a nagyszabású monografikus mű összeállításán dolgozókat.

Szarvast

egy repülőgép teljesen elpusztította.

A jövő háborúja, a legborzalmasabb fegyver a gáz, a gyújtóbombas repülőgépek, a világbéke és egyebek

Szarvas, dec. 24. Kiváló katonai szaktekintélyek megdöbbentő nyilatkozatokat tesznek arra nézve, milyen lesz a jövő háborúja. Abban valamenynyien egyetértenek, hogy a jövő legborzalmasabb fegyvere a gáz lesz, még pedig a legpusztítóbb mérges gázok, melyek legelőkelőbbjei a chloryan, lewisit, foszgén, a sárgakeresztes, stb.

E legutólsót a gyilkos gázok királyának tartják. Egy támadásra jól felszerelt repülőgép 40 ezer lakosú várost képes szinte pillanatok alatt megsemmisíteni. A felgyújtásra és az emberek elpusztítására teljesen elegendő lenne Csabán két repülőgép. Gyula, Békés, Szarvas, Orosháza, Mezőberény, stb. egy repülőgéppel is megsemmisíthető, úgy, hogy egy 25 mérges gázbombákkal és gyújtó bombákkal felszerelt repülőgép elegendő lenne Békésvármegye eltörlésére. Egy külföldi katonai notabilitás érdekesen írja le a légi támadás képzelte lefolyását. Először is az utat csináló hadirepülőgéposzttag jelenik meg. Utána a gyújtóbombás repülőgépek jönnek, melyek pusztítása leírhatatlan. A gyújtófolyadék nemcsak az épületeket gyújtja lángra, de ha az emberek testét éri, a húst csontig égeti s vízzel eloltani nem lehet. A gyújtogató repülőgépeket követni fogják a mérgező gázbombákat vető repülőgépek. Egy angol katonai főparancsnok véleménye szerint e gáztámadás ellen lehetetlen megvédeni a polgári lakosságot. A gáz megmérgezi a lakosok levegőjét, a vizet, az ételt, lepusztítja a pincékbe s nem lesz menekvés előle sehova sem.

Nem valami rózsás kilátások ezek a jövőre nézve s furcsa világbéke lenne az, amelyik hullahegyeken és városok romhalmazain épülne fel.

Csáky Paulát

hármaskoporsóban hozták haza.

Az Etna aljában tragikus véget ért színésznő Magyarországra hozták. — A szarvasiak kedvenc Palikáját a rákoskeresztúri temetőben temették el.

Budapest, dec. 24. (Saját tudósítónktól.) Megírta a Szarvasi Hírlap azon tragikus autószerencsétlenség történetét, amelynek áldozata Csáky Paula, a szarvasiak kedvenc Palikája, a nagyon szép színésznő volt és aki pár évvel ezelőtt igen gyakran fellépett Somogyi Kálmán színigazgató társulata előadásai keretében. A szép színésznő mintegy egy hónappal ezelőtt Rosso Dominica di Cerani fiatal hercegnek, vőlegényének társaságában aháborgó Etna megtekintésére autózott, de a heggyől lejutva az

autó nekiütközött

egy országutmenti fának és Csáky Paula koponyaalapú törést szenvedett, majd több napos kínlódás után kiszenvedett.

Csáky Paula hozzátartozói és gazdag vőlegénye holttestét most Budapestre szállították. Csáky Paulát hármaskoporsóban hozták haza és az ismerősök és a színészvilág számos kitűnősége részvételével helyezték pihenőre a budapesti rákoskeresztúri temetőben.

Aki halála után is gyógyít.

Hogy lett a suszterből csodadoktor. — A híres orvos házat a katolikus egyházra hagyta. Még ma is az ő receptjeit használják a lakosok. — Nem az orvosság, de a vakhit gyógyítja az embereket.

Csorvás, dec. 23. Messze földön híres csodadoktor volt Mészáros Endre csorvási lakos. Csorvás község az ő életében rendkívüli idegenforgalomnak örvendett. Távoli városok és községek lakossága is felkereste a hírnévre szert tett csodadoktort.

Mészáros Endre eredetileg suszter volt s mint ilyen vonult be katonának. A katonaságnál egy orvos tisztiszolgája volt, akitől néhány receptet szerzett. A katonaságtól hazakerülvén, előbb jószágokat kezelt gyógyítani a receptek alapján, majd később a sikeren felbuzdulva, embereket is kezdett gyógykezelti. Rövid idő alatt óriási patienturára tett szert. A hatóságok több ízben eljártak ellene. Végül is, hogy a büntetések alól is mentesíthesse magát, de azért mesterségét is folytathassa, társult Acél Jenő dr.-ral.

Hosszu gyakorlata alatt szép vagyona lett szert Mészáros Endre, aki azonban tudományát nem rejtette véka alá, hanem mesterségének titkaiba be-

avatta Kátay György jelenleg is élő csorvási lakost, aki szintén suszter. Egyébként a recepteket is rendszerint Kátayval íratta Mészáros, aki aztán idők

KÉRJE A FÜSZERKERESKEDÉSSEN
A MOST MEGJELENT,
148 RECEPTET TARTALMAZÓ,
SZÍNES KÉPEKKEL ILLUSZTRÁLT

Dr. OETKER-FÉLE
RECEPTKÖNYVET
ÁRA 30 FILLÉR

HA A FÜSZERESNÉL
NINCS FORDULJON
KÖZVETLEN HOZZÁNK:

Dr. OETKER A GYÁRHOZ
BUDAPEST, VIII. CONTI-U. 25.

A 127 receptet tartalmazó Hovagyvan készül a jó sütemény? című könyvecskét kívánatra továbbra is ingyen és bérmentve küldöm.

folyamán elszármazott Csorvásról a pozsony megyei Peterdre.

Ott is halt meg s végrendeletében megemlékezett Csorvásról is, amennyiben házat a katolikus egyházra hagyta.

Mészáros Endrét azonban csak látszólag felejtették el Csorváson. Erre enged következtetni egy sajtósági jelenség, amelyet a csorvási gyógyszerárban kezdtek néhány héttel ezelőtt tapasztalni. A gyógyszerárakat a lakosság minden rétegéből valóssággal elárasztják Mészáros-féle receptekkel, úgy hogy alig is szolgáltat ki gyógyszer más receptre.

A csodadoktor szelleme ime visszatért a csorvásiak közé és nincs az az erő, vagy hatalom, mely meggyőzné az embereket arról, hogy nem a csodadoktor receptjére adott orvosság, hanem a csoda erejébe vetett vakhit az, ami őket nagyon sok esetben meggyógyította.

Hirek

Boldog új esztendőt.

Az új év kapujában mindenki bizó reménykedéssel tekint az eljövendő időre, amelyet szeretne szebbnek, jobbnak, életerősebbnek látni és érezni. Nagy megpróbáltatások idejét éljük. A tisztviselő, a kereskedő, az iparos, a gazda és a munkás társadalom egyformán, mintegy egy láncra fűzve érzik az idő nyomasztó súlyát, a gondok nehéz terhét, a holnapok kilátástalanságát. A közszükségleti cikkek drágasága, a foglalkoztatások legminimálisabb valószínűsége, a fizetések kicsiny volta szomorú helyzetünkben is kell, hogy erőt adjon a reményre. Éreznünk kell nem csak a magunk, hanem embertársaink baját, baját, gondját is. Segíteni egymáson, megértéssel, szeretettel, félretéve a támadó fegyvereknek a rossz szívekben és a megbántott agyakban való arzenálját, ez kell, hogy legyen az egyetemes emberiség, különösen a magyarság egyedüli legfőbb törekvése. Békességet... békességet... hirdetjük ezen ünnepeinken is, de sokaknak a szíve háborog, a lelke tengeként hánykódik mert nem ismerik a megnyugvás és a szeretet istenadta meleg lehelletét.

Éreznünk kell, hogy önmagunkban hordjuk a jövőendő idők minden sejtjelmes titkát és

ha minden ember ezen nagy titok felfedését emberé tévő ér-
zései szerint igyekszik megala-
pozni, akkor minden bizonnyal
igaz lesz az emberek ilyen
időben való köszöntése:

Boldog új esztendőt!

Orosz Iván.

— Lapunk kedves baráta-
inak, előfizetőinek, olvasóinak,
hirdetőinek és munkatársai-
nak kellemes karácsonyi ün-
nepnapiakat és boldog új eszt-
endőt kíván. a

SZARVASI HIRLAP

szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Házasság.** Dr. Lita-
vecz Pál orvos és Szabó
Aranka, Szabó János
szarvasi köztisztviselőben ál-
ló útmester leánya, szom-
baton tartották egybekelési
ünnepélyüket.

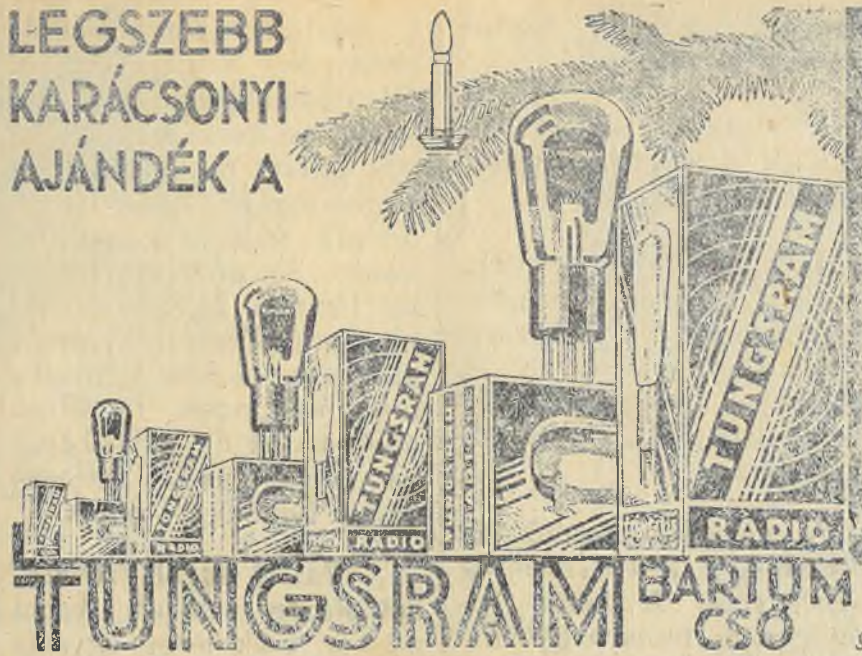
— **Doktorráavatás.**
Szrnka Ferencet, a szarvasi
község háza tisztviselőjét a
a múlt hét csütörtökjén
avatták fel a pécsi egyetemen
a szokásos ünnepségek kö-
zött az államtudományok
doktorává. Gratulálunk.

— **Szarvasi hegedűmü-
vész külföldi turné.** Haw-
ranek Willi szarvasi hegedű-
művész egy budapesti quar-
tett társasággal együtt két
hónapos csehszlovákiai tur-
néra szerződött le. A tur-
nézó társaság január elején
indultra.

— **Iparosok bálja karác-
sonykor.** A szarvasi Ipar-
testület karácsony másod-
napján 9 órai kezdettel az
Árpád szálló dísztermében
rendezi szokásos évi bál-
ját, mely mindenkor az évad
leplesebb és legkellemesebb
bálja szokott lenni. Ezért előzi meg méltán ez évben is e bál-
at az a nagy érdeklődés,
amellyel nemcsak az ipar-
osok, de a társadalom
egyéb rétegeiben is talál-
kozunk. A bál rendezőse-
ge mindent elkövet annak
sikere és a közönség
legteljesebb szórakozása
érdekében.

— **Előljárási választás**
Békésszentandrason. Pénte-
ken történt meg a békés-
zentandrasi községi elő-
ljárási megválasztása. Az
előljárási tagjai kivétel
nélkül mind a régi maradtak.

LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK A

A törvény fog eleget tenni

Szarvas társadalma rég óhajának.

Visszaemlékezés a 200 éves fennállást
ünneplő diszkozyülésre.

Szarvas dec. 24.
(Saját tudósítónktól.) A
közigazgatási reform javas-
lattal kapcsolatban, amit
az ország ház rövidesen
tárgyalás alá vesz, sokat
beszélnek egyes nagy köz-
ségek várossá, illetőleg
megyei várossá való ala-
kulásáról, amely a reform
életbelépésével automa-
tice fog megtörténni. A javas-
lat intenciói szerint Szarvas
is megyei város lenne.
Ezzel kapcsolatban felele-
venijük Szarvas egyete-
mes polgárságának lelke-
ből és a vezetők bölcs be-
látásából fakadó képviselő-
testületi határozatot, amely
1922 október 22 ikén,
Szarvas fennállásának 200
éves ünnepén, a községi
képviselőtestületnek a piac
téren tartott diszkozyülés-
sén hozott javaslatba és
egyhangú megértéssel és
akarattal határoztak emel-
lett. Az akkori 188-922
kg. szám alatt hozott ha-
tározat erre vonatkozó
része a következőképen
hangzik:

A község 200 éves fenn-
nállását pedig e szellemben
cselekvő elhatározással is
ünnepleni óhajta, a kép-

viselőtestület kimondja,
hogy a legkomolyabb cél-
ja Szarvas nagyközségnek
rendezett tanácsu várossá
emelése, ezáltal szélesebb
önkormányzati és céltuda-
tosabb előremeneteli lehe-
tőségek megnyitása, mi-
nek mielőbbi elérése cél-
jából felhívja a lakosságot
hogy ezt az időket önbecsü-
lése kívánta eszmét egy
jobb jövő érdekében ma-
gáévá tenni és minden al-
kalommal erősíteni igye-
kezzék, a községi előjáró-
ságot pedig megbiz-
ságot, hogy a cél érdekében a
törvényszerű eljárást egy
év leforgása alatt megten-
ni elsőrangú kötelességé-
nek ismerje.

Az egy év elmúlt, sőt
azóta elmúlt még öt is, de
ezen egyakaratu megmoz-
dulásnál egyebet nem hal-
lott a polgárság. A község
háztartásában beállott ne-
héz helyzetek, a vezetők
állandó váltakozása kétsé-
gen kívül nagyban hátrál-
tathatták az ügy előreme-
netelét, sőt kivételét is, de
ébredtartartása is ezzel
megszakadt és sajnos ma
is csak annyival vagyunk
előbbre, hogy ki vagyunk

téve annak, hogy törvé-
nyes uton kapjuk meg azt
amit régen elhatároztunk.

KARÁCSONY.

Zuzmarás, ködös téli est.
Ma született a Gyerme,
Aki megváltott bennünket
S részese lett a mennynek.

Ablakok alatt gyermekek
Dicsérik énekszóval,
Mert ő mindenkit megkeres
Sok boldog lelki jóval.

Dicsérd őt, ember, teérted
Élt, küzdött, szenvedett
És a te bűneidért is
Keresztre feszítette.

De mindnyájunk örömére
Feltámadt harmadnapon.
S a hozzávaló hűségért
Megjutalmaz gazdagon.

Kiss Mihály.

— **Befagyott a Körös.** A
párnapos tartós hideg követ-
keztében a Holt-Körös be-
fagyott és megjelentek a
jégen az első korcsolyázók is.

— **Drága a karácsonyfa.**
A szarvasi heti piacokon
megjelentek a karácsonyfa
kereskedők is. A pénteki
heti piacon a közepes egy
méter magas fenyőfáért 5-
6 pengőt is elkértek. Az
egyik szarvasi kereskedés
szintén nagyobb megren-
delést tett, de az megelé-
gedett a tisztas haszonnal
és ott ugyanezen fenyő-
bokrokat 150—2 pengő
árban lehetett megvásá-
rolni. A közönség rájött
erre és ott szerezte be
szükségletét.

— **Válasz egy nyilatko-
zatra.** Gál Sándor szarvasi
lakos a másik helyi lapban
nyilatkozatot tett közzé,
amelyben egy hírünket
igyekezik megcáfolni. Mi
nem tudjuk melyik Gál
Sándorról van szó és mi-
vel a verekezésnek beillő
veszekedésen, melyen bo-
tok törtek és kalap pusztult el,
nem voltunk jelen természetesen a legmegbiz-
hatóbb forráshoz a rendőrséghez fordultunk és an-
nak közlése alapján ismer-
tettük azt olvasóinkkal. A
rendőrség — mint utólag
is tudomást szereztünk —
minden résztvevő ellen
egyformán tette meg fel-
jelentését és majd a bírósá-
g lesz hivatva ítéletet
mondani az egyesek bű-
nössége, vagy büntetlensé-
ge felett.

Ha házat, földbirtokot
venni vagy bérelni
akar, ha házat földjét
eladni vagy bérbeadni
akarja keresse fel

Lévay Balázs

ingatlan irodáját

(Beliczey ut 9 sz. Miklós József
féle ház)

Eladó földbirtokok: 102hold,
egészben vagy parcellázva 12 hold tanyával
Dinyenyeföldek szőlőföldek **Bérletek:** 14
hold, 9 hold, 15 hold, 23 hold, stb. **Elado**
házak az I. III. IV. kerületben. Az iroda **ke-**
res megvételre 40 holdat tanyával 30 holdat.
Keres bérletet: 120, 40 holdat. Keres házat
3 szobást, kamrával, istállóval a II. ker.-ben.

— A Polgár Kör gazdát akar bírónak. A közeljövőben Szarvason választás alá kerülő bírói állás érdekében a Polgári Körnek egy nagyobb küldöttsége készül dr. Schauer Gábor főszolgabíróhoz azzal a kérelemmel, hogy a bírói állásra gazda jelöltet állítson. A Polgári Kör, amely a község érdekeit tartja szem előtt, ezzel a lépésével is bizonyosságot tesz arról, hogy szíven viseli a gazdatársadalom érdekeit. A főpénztárnoki állást pedig — mint hírlík — a régi szokáshoz híven, az iparosság köréből óhajtják betölteni.

— Szegény gyermekek karácsonya. A szarvasi Iparos Asszonyok és Leányok Egyesülete szombaton délután 20 leány és 16 fiugyermeket ruházott fel az Ipartestületben tartott szép ünnepség keretében. Az ünnepségen szép beszédet Bartos Pál ev. lelkész mondott. Az ünnepségen Fetzter József espereslelkész is részt vett.

— A Polgári Kör közvacsorája. A szarvasi Polgári Kör vasárnap este körhelyiségének három nap alatt felépített, mintgy 300 személyt befogadó nagyertermében közvacsorát rendezett. A vacsora végeztével Ribárszky Pál elnök a megértésről, szeretetről beszélt, Medvegy János egy ötletes versbeszédet mondott, dr. Schauer Gábor az osztályuralom ellen emelt szót, dr. Tóth Pál, dr. Silbertein Dezső, id. Liska Soma, Molnár Pál beszédei után a Himnusszal fejezték be a közvacsorát, amelyen mintegy háromszázan vettek részt.

Ceruzaforgácsok.

A szarvasi Betlehem városrész elején a gátoldalban évtizedek óta perzselőhely volt. Az utóbbi hetekben a rendőrség többször megjelent ott és tüzrendészeti kihágás címén feljelentette az ott perzselőket. Először egy megfelelő perzselőhely kijelölése, a réginek tilalomtáblával való ellátása szükséges és csak azután jöhet a ... büntetés.

Két férfi összeveszett az egyik szarvasi vendéglőben. A vita hevében az egyik úgy pofonította a másikat, hogy kiugrott az ... üvegszeme. Amikor a földön megtalálta, megfenyegette a társát:

— Vigyázz! Mert ha én ütöm ki a szemed, akkor

telefonálhatsz a mentőautóért!

Van ember, akinek nincsenek fűtési gondjai, mert... rossz fát tett a tűzre.

Hírek szerint a köztisztviselők karácsonyi segélyt fognak kapni. (?) A községi tisztviselők, mint tavaly is, bizonyosan kimaradnak ebből — hiszen ők... mostoha-gyermekek.

A napokban a mentőautót hívták egy szerencsétlenség színhelyére. A soffőr félórát nem tudta begyújtani a motort. Ugy látszik, a motor is a közeli tűzörség hatása alá kerül.

Azt beszélnek, hogy a legutóbbi autó szerencsétlenség alkalmával a soffőr rémregényt olvasott. Eddig csak erkölcsrombolónak ismertük a ponyvairodalmot, de most már autóromboló is lett.

— Községi tisztviselők gyűlése. A Községi Alkalmazottak Országos Szövetsége a múlt héten Budapesten gyűlést tartott, amelyen a községi tisztviselők panaszait tették szóvá. A gyűlésen a szarvasi község házai tisztviselői képviselőjében Füchl Miksa vett részt.

— Nyugdíjaztatások. A most tartott törvényhatósági közgyűlésen elfogadtak Gollan Lajos öcsödi főjegyző, Szvák Mihály szarvasi községi iktató, valamint Hajas István járlatkezelő nyugdíjazási kérelmeit. Minhárom községi tisztviselő szorgalmas munkásságuk után érdemekben gazdagon vonul a kiérdemült pihenésbe.

— Egy híres karikaturista Szarvason. Kelemen Imre több fővárosi, de különösképpen a kairói „El Sole” című világhírű lap kitűnő rajzolója és karikaturistája, pár napja Szarvason tartozkodik és műveivel készséggel áll a község rendelkezésére. A kitűnő karikaturista, aki többek között Horthy Miklós kormányzót, Kemal pasát, Musolinit stb. lerajzolta, mindenkiről egy perc alatt készít nagyszerű karikatúrát, amelyen jellegzetes vonásait megnagyítva és eltorzítva mutatja be. A neves karikaturista szerdán az Ipartestület karácsonyi bálján is megjelent és ott is készséggel áll a község szolgálatára.

— Vallásos estély. A szarvasi Luther Szövetség

f. hó 25-én, szent-karácsony első ünnepén, d. u. fél 5 órai kezdettel az Árvaház dísztermében vallásos estélyt rendez, melyen Horémusz Pál orosházi ev. lelkész mond ünnepi beszédet. Az ünnepély műsorát Frankó Mihály ev. tanító és Weszter Mancika szavalata, Halász Vilma és Ica s az Oncsik testvérek énekszámai és a Férfi Dal-kar éneke teszik változatossá. Belépő díj nincs.

— Valódi angol szövötteket olcsón nem lehet kapni máskor, csak most, ugyanis a világhírű Semler cég (Budapest, Bécsi utca 7.) kiadja az az évben felhalmozódott legjavulóbb minőségű angol szövet-maradékokat. S hogy ez olcsó szövet-maradékokat valóban angol gyártmányuak, azt garantálja a SEMLER cég világhíre s az a bizalom, amely irányában általános. Olvasóinknak szíveskedjenek igyekezni tenni azért, hogy e rendkívül kedvező alkalomra a karácsonyi ünnepek alkalmával figyelmüket felhívjuk.

— Anyakönyvi hírek. Az szarvasi anyakönyvben dec. 13-22-ig a következő bejegyzések történtek. Születtek: Dolosim Gergely leánya Mária, Kiss András leánya Teréz, Farkas Dezső leánya Mária, Folytán

Pál leánya Mária, Dankó Sámuel leánya Mária, ifj. Hruska János leánya Zsuzsanna, Osztrólczy János leánya Mária, Borzulya Pál fia Pál, Nagy István fia Béla, Gazsó Mihály fia János, Gulyás Pál leánya Márta, Ivanits Ferenc fia László. Házasságot kötöttek: Bankó Mihály Kinyik Judittal, Blaskó Pál Fityik Annával, Korbely Mihály Skorka Judittal, Gyemjanovics Pál Katrenák Annával, Kovács Zoltán Miron Évával, dr. Ribárszky Pál Miron Nándival, Klimaj András Hanó Katalinnal, Lestyan János Melis Máriával, Lestyan G. Pál Csicsely Judittal, Uhljár Pál Horváth Zsuzsannával, Jankó György Grexa Erzsébettel, Molnár Pál Mihalik Katalinnal, Csányi András Grafik Zsuzsannával, ifj. Medvegy Mihály Rohony Judittal, Litauszki György Valent Zsuzsannával, dr. Litavec Pál Szabó Arankával. Elhaltak: öz. Fityik Mihályné 85, Szilágyi János 64, Adamik András 86, Bakulya György 88, Simkó Sámuel 45, Gutyan János 70, Varga Sámuel 77, Szekretár Pál 61, Fabriczi János 73, Bárány András 73, öz. Krajcsóvic Jánosné 75, Kolompár Judit 5 hónapos, öz. Huba Sámuelné 66, Mitlan János 40 éves korukban.

Megnyilt!

Értesítés!

Van szerencsém a mélyen tisztelt n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy sem fáradságot, sem anyagi áldozatot nem kímélve női- és férfi fodrász, illetve borbély szalonomat a mai kor minden izlésének megfelelően újonnan rendeztem be. aholis két vizsgázott, fővárosi alkalmazottam szakzszerű tudással és kezeléssel eszközöl: hajvágást, annak tetszés szerinti színre való festését, ondulást és speciális hajzókítést valamint hajmosást és higészikus hajszárítást.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve vagyok Teljes tisztelettel Gyurik István borbély és fodrász mester.

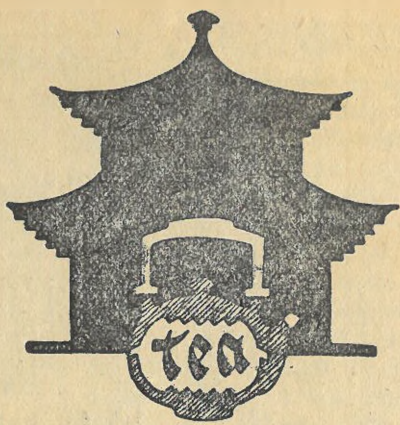
MEGHIVÓ.

díjmentes himző- és varrótanfolyamunk

látogatására. melyet Szarvason 1929. január 7-től január 28-ig a róm. kath. olvasóköri helyiségében, Kossuth utca 47. rendezünk.

Ezen alkalommal mélyen tisztelt vevőinket alapos **díjmentes oktatásban** részesítjük, a SINGER varrógépek és a hozzávaló készülékek használatában. Tanítjuk továbbá díjmentesen: fehérnemű- és harisnyatömést a SINGER varrógépen, fehér és színes himzést a SINGER varrógépen, a modern műhímzés összes fajtáit: mint madeira-, ajour-, monogram- és smyrna-munkákat. Résztvételi bejelentéseket a tanfolyam részére felvesz: Flórküzlünk Kossuth tér 47 sz. alatt.

SINGER VARRÓGÉP
Részvénytársaság.

TEASKANNA

A „Teaskanna” védjegyű tea a közép-európai lakosok itala reggel, délután, este.

Apróhirdetések.

Egy szó 3 fillér Vastagabb betűvel szedve
duplán számít. — Legkisebb hirdetés
10 szóig 30 fillér.

Ugyanazon hirdetés mind a három szarvasi templom előtt egyszer meghirdetve 10 fillér. Vidékieknek 60 fillér. — Minden feladott apróhirdetést ezenkívül a kiadóhivatalunk ablakában is ki-függesztjük, hogy annak eredményét ezzel is biztosítsuk.

Mindennemű száraz és sós belek
állandó nagy raktára, házánál IV. ker.
Salétrom-u 73. szives pártfogást kér
Rózsa Gyula. 227

II. ker. 162 sz. ház eladó. 164

Jó házi koszt kapható családoknak
is kihordásra. Cím a kiadóban. 248

Kitűnő házi koszt kapható
Szent István király-utca 340 sz.
(Zsigmond-ház) Ugyanott egy magános
fiatalember kvartélyt és kosztot
kaphat.

Egy erős fiut felveszek tanoncnak
Darida Mihály mészáros és hentes. 292

Egy ügyes fiut tanulónak felveszek
fj. Dauda Mihály timár mester. 301

Eladó 36 hold föld a
város közelében ujonnan épült szép
tanyaépülettel előnyös lizetési felté-
telek mellett. Az eladással dr. Löwy
Gyula szarvasi ügyvéd van megbízva.

A Blaskó-féle
ház a gőzfürdővel
szemben II.
ker Kossuth-u.
38. sz. alatt eladó. Ér-
deklődni ugyanott. 293

Kérések egy ügyfelemnek 10⁰
200 mm. buza értékű házat megvételre
Dr. Robitsek Jenő ügyvéd.

A Kossuth-téri ev. árvaházi iskola
épületben levő iktethelyiségek kia-
dók. Közelebbi felvilágosítást az ev-
ig. felkész ad. 88

Utcai 2 pados szoba, konyha, speiz
és kamrából lakás, udvari 2 szoba,
konyha és kamrából álló lakás kiadó,
azonnal beköltöztethető. Ugyanott egy
fél porta eladó hozzáeső melléképü-
lettel együtt III. ker. 75 sz. Értekezni
lehet III. ker. 138 sz. alatt. 221

Megbízható új **csukott bér-
autó** megrendelhető Bakosnál. 825

Szives tudomására hozom a
n. érdemű közönségnek, hogy
fehérnemű varrást—himzéssel is
elvégelek. Úgy szintén helyi
paplanokat is készítek s a leg-
kényesebb igényeket is kielégí-
tem. A nagy érdemű közönség
szives partfoását kérem.

Szeress Rózsi

Zongora tanítást elvége-
zők. Ugyanott gyakorló óra is biztosít-
ható. Cím a kiadóban.

Komenciós bérést január hó
1-ére felveszek. Esetleg negyedre
kiadnám a földemet. Kondacs György
III. ker. 232. 297

Értesítés.

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy
IV. ker. Beliczey-ut 161 sz. alatt

Autó, traktor és gépjávitó

műhelyt nyitottam. Végzek
osztorga munkát és autógén hegesztést.

Hipszky György
géplakatos és szerelő.

301

Karácsonyi

Vásár!

Játékot

gyermekének, ismerősének,
rokonának

c s a k
Müller Károlyné

könyvkereskedésében

vásároljon.

Alvó és beszélő babák. Mackók. Gép-
erejű vasutak, autók. Társasjátékok,
csörgők. Bugócsigák. Képeskönyvek
Meséskönyvek. Levélpapírok, név-
jegyek, levelezőlap albumok óriási
nagy választékban olcsó árak mellett

**Tekintse meg a cég
raktárát és kiraka-
tát.**

Siessen már most
beszerezni kará-
csónyi ajándék-
szükségletét.

Leggondosabb kivitelű kézimunka!

Lichtman

cipőkülönlegességek kaphatók

DEUTSCH ÁRMIN

divatáruházában (Árpád-szálló-épület).

Figyelem! Gyártmányaink csak akkor eredetiek, ha a LICHTMAN név a cipő talpán is látható.

Bárd,

Nádor,

Rózsavölgyi

karácsonyi

albumok

már kaphatók

a Mülle

könyvkereskedésben.

Bármilyen kottát 3 nap alatt beszerezünk.

Olcsó pénzkölcsönök folyósítása; földek, házak előnyös adás-vétele iránt forduljon teljes bizalommal

Radvánszky

Hitel és Ingatlan irodájához Szarvason, II. kerület Nagykunsági utca 58 szám,

A fenti irodában állandóan megtekinthetők az eladó birtokok és házak jegyzéke.

A legújabb kedvezményes hosszulejáratu jelzálog kölcsönöket ajánlja az iroda a gazda közönség figyelmébe, amelyeket levonás nélkül fizetnek ki, a kamatok és tőke törlesztések utólagos félévi részletekben fizetendők, ezen kölcsönök stornó díj nélkül részben vagy egészben bármikor vissza fizethetők, a bekelezések és konvertálások bélyeg és illeték mentesek.

A mezőtúri határban közel Szarvashoz **12-14-38-45 kataszteri hold** szántó föld tanyával olcsó árban előnyös fizetéssel a fenti irodában **eladó**.

Uradalmi borok, kis-üsti pálinkák, lakodalmakra eljegyzésekre és családi ünnepélyekre legolcsóbban

König vendéglőben

a vasut mellett 188

ERCO

Ön elegánsan öltözködik,
Ergo ERGO gallért visel.

Ügyeljen a védjegyre!

Szarvason kizárólag Hollós Antal cégnél (Piactér) kapható.

Kedvező fizetési feltételek. Képes nagy árjegyzék ingyen

JOHN DERRE FARM TRAKTOR

a világ legjobb traktora

Erősen kötött talajban négyvasu ekével 8-10 coll mélyen szánt!

A m. kir. Műegyetem Mezőgazdasági Gépkeresleti Állomás jegyzőkönyve szerint:

Erőkifejtés szlajtárcsán 810 fordulat mellett 3795 lóerő.

Üzemanyagfogyasztás óralóerőnként 276 és fél gr.

Vonóhorgony 4 vasu ekével 2-ik sebességgel 2323 lóerő.

Szántási méretek:

felszánt óránként 146 m. holdat
átlagos mélysége 25-47 cm.
szántási szélesség 113 cm.
petróleumfogyasztás m. h.-ként 478 kg.

Szarvas. Halásztelek 1928 XI. 10. Van szerencsém közölni, hogy a n. becsült ezégtől vásárolt 67995 sz John Derre D. típusú traktorral mint a John Derre gyártmányu 4-es ekével nagyon megvagyok elégedve mert a Békés megye Szarvas község határában levő Halászteleki gyíkos dűlőben erős kötött és szikes talaju földjeimen minden várakozásomon felüli munkát végeztem. Mely szántásnál 9-10 col mélységben 4-es ekével óránként 1300 m. holdat minden zavar nélkül könnyen dolgozva szántott ki és ezen munka teljesítményével m holdanként 635 kg. petróleumot fogyasztott. Teljes tisztelettel Farkas János földbirtokos

Kerületi képviselő Vulkán gépkeresk. vállalat Havas Ödön Bcsaba Luther-u 18
Helyi képviselő Ruzsicska Mihály géplakatos

Értesítés.

Tisztelettel értesitem az autó és géptulajdonosokat, hogy a Beliczey-ut Balázs gépkereskedő udvarában gépjavitó műhelyt nyitottam, hol e szakmába vágó mindennemű munkát elvállalok. Pontos munka.

Olcsó árak.

Szives pártfogást kér

Huszárik Pál

géplakatos.

Egész télen át fűtött garage.

Egy erős fiut tanulónak felveszek.

274

A gazdaközönség figyelmébe.

Az Országos Kisgazdapárt által alapított Kisbirtokosok Biztosító Intézetének helyi képviselőjét elvállalva, szeretettel kérem a gazdaközönséget, hogy **tűz, betörés, jég állat, temetkezési és életbiztosítás** ügyében bőszalommal forduljon hozzám. Mindenki számíthat előnyfeltételekre. Ez a szinmagyar intézet törekvéseink zászlóvivője, tömörülünk tehát azon zászló alá melyet az intézet nagynevű alapítója néhai Nagyatádi Szabó István bontott ki.

Kurlik János

Szarvas Főutca Bunzl féle zsák üzlet vagy Krakó 107.

Evangelikus, Református és Róm. katolikus ima és énekes könyvek nagy választékban:

MÜLLER

könyvkereskedésben.

Karácsonyra

gyermekeknek

mese- képes-

könyvet és játékot

csak

Mülleréknél

vegyen mert ott a legolcsóbb.

Karácsonyi ajándék

Irtá: **Timár József.**

Kasznáréknál hórihorgas »ábroc-
« állítottak föl az udvaron a béresek.
Május hónap lett volna, azt gon-
hatta volna valaki, hogy májusának
szül a sudár, dehát november volt.
Dávid András számadójuhász ép-
a kasznárnál járt valami dologba,
s megbámulta a hosszú sudarat.
— Mi lesz ez emberek? — kér-
te a béresektől.

Azok abban hagyták a munkát és
jig szemlélték az ég felé meredő
nat.

— Nem tudhassuk! — mondta az
ik és megnyalazta a tenyerét.

— Valami masina lesz, — vélte
másik — alighanem valami mén-
ogó.

A kasznár arra a szóra lépett ki
ítvarból s vidáman kérdezte:

— Na, készen vagyunk-e emberek?
És hozzájuk sietett.

A béresek ismét marokra fogták
apát és huzkodták a már kihányt
et a felállított pózna tövéhez,
n megtömködtek.

Dávid András csak nézte ezt a
ot s arca csupa kíváncsiság volt.
d, hogy a kasznár ráemelte a te-
etét, megbillentette a kalapját és
kérdezte:

— Ha meg nem sérteném a te-
etes kasznár urat, megkérdem,
y ugyan minek állít novemberben
ásfát?

kasznár nevetett.

— Nem májusfa lesz ez, András
la!

— Nem? Hát mi egyébnek tet-
ide állíttatni?

— Rádió lesz ez, ha elkészül.

Rádió?

béresek is felfigyeltek ismét.

— Jaja, rádió. Az ám, hallottunk
míró!

kasznár a tenyerét dörzsölgette.
Látott-e már rádiót, András
a?

Hallani hallottam már felőle
tmást, de még látni nem láttam.
is tapasztaltam.

No, ha ez elkeszül, megnézheti,
is tapasztalhatja.

kasznár mérnök fia is kiszaladt
zból és a béreseket sürgette:

Készen vagyunk-e emberek?
özben észrevelte András számadót.

Amel nyújtotta parolára a kezét.
Adjon Isten András gazda!

Hogy szolgál az egészség?

Köszönöm ifiuram, még jól
ál, csak már téli ablak kell a
nra.

Csinaltasson rádiót, aztán nem
olvasnia, a rádió mindent meg-

A rádió? — csodálkozott And-
azda. — Hát hallani lehet vele?
Igen, hallani.

Azt hittem, látni is lehet, mert
mem már meggyöngyült, de a
még jó, inkább olyan masina
amelyikkel látni lehetne.

Viseljen szemüveget, öregem.
Hát isz azt már ugyis viselek,
om, vagy olvasnom kell. Hallani
an egészen jól hallok. Nem kell
a rádió se!

Csak hogy a rádióval zenét is
t, meg éneket, még misét is!
rás számadó csak lenézőleg
lett.

Zenét? Van a majorban öleg
mikor a bojtárok elkezdene-
ázni, a Miska meg előveszi a
nikát, nincsen olyan zene még
iszba se! Énekelni tudunk ma-
s, misét meg már inkább csak
tegyházban hallgatunk vasárnap.
Szóval maguk boldog emberek!
n azért, ha készen lesz, majd

hallgassa meg. Mire legközelebb be-
jön a majorból, már hallgathatja.

András gazda elballagott. Előbb
persze illendően elköszönt mindenki-
től. Legelőször a tekintetes kasznár
urtól, azután az ifiurtól, legvégül a
béresektől.

Hazament. Otthon elujságolta a
feleségének, meg a Miska gyerekek,
hogy mi készül a kasznár uréknál.
Kíváncsi volt az asszony is egyszeribe,
meg még kíváncsibb Miska. Mondta
is az anyjának, mikor András gazda
kiment a bojtárok után, hogy azt
mondja:

— Édes anyám! Nekünk is jó volna
egy rádió.

Az asszonynak is hasonló volt az
óhajtsa, de nem árulta el.

— Nem tom, honnan a fészkes
fenéből vennél te rádiót?

Hát effőlött Miska is sokáig gon-
dolkozott, de aztán hirtelen, szinte
rikkantva kiáltott az anyjára:

— Édesanyám!

— Na, mi kell már megint, te
szajkó?

— Gondótam valamit!

— Mit gondoltál?

— Azt gondoltam, hogy Juli né-
némnek az ura gépész Pesten. Hátha
írnék neki?

— Oszt mit írnál neki, te tudatlan?

— Nem vagyok én tudatlan. Irok
neki olyan levelet, hogy a kínai csá-
szár is elolvashatja.

— Osztán mit akarsz neki írni?

— Azt, hogy ha karácsonykor haza-
gyűnnek, hozzon nekem egy rádiót!

— No, még csak az kéne! Mit
gondolsz? Drága masina az nagyon!

Miska elmélázott egy darabig, aztán
megint csak megszólalt:

— Ha drága, nem hoznak. Leg-
feljebb nem hoznak. De hátha nem
is olyan drága? Hátha a sógo-
rom maga is meg tudja csinálni?

Hiszen gépet is tud csinálni, még
motort is, akkor biztosan tud rádiót
is. Majd azt írom, hogy csináljon
nekem egy rádiót.

Az eszme tetszett az asszonynak
is, de nem árulta el. Csak annyi
mondott:

— Hát csak ird, bolond, bánom
is én, akármit írsz?

No Miska neki is gyürkőzött: még
azon este megírta a levelet s másnap
fel is adta.

Közben telt, mult az idő, András
gazdának megint dolga akadt a kasz-
nárral, egyik decemberi napon be-
kopogtatott az ámbituson.

— Itthon van a tekintetes kasznár
ur? — kérdezte a cselédet.

— Itthon van, — mondta a cseléd.

— Nincsen nála senki?

— Nincsen.

— Ráér?

— Ráér, mert éppen rádiózik.

András hirtelen felkapta a fejét.

— Rádió? Ahá, az új masina. No,
most megtapasztalom magam is.

Azzal bekocogtatott a szobaajtón.
A szabad kiáltásra belépett s meg-
állt az ajtó mellett. Köszönt:

— Szerencsés jó napot kívánok.

De a hangját elnyelte valami meny-
nyei zene, mely valahonnan a leve-
gőn keresztül szállt András gazda
fülébe.

Körülbámult a szobában. Nem lá-
tott semmiféle masinát, se zongorát,
se kintornát, még gramofont se látott,
pedig azt rég idő óta ismerte, hiszen
minden csapszékben nyekergetik.

A kasznár a heverőn ült és mo-
solyogva hallgatta a zenét s nézte
András számadó elámulását.

— Na, öregem, hát tetszik a zene?

András számadó megegyeszer körül-
pillantott, aztán megcsóválta nagy-
üstökű komoly fejét.

— Megkövetem, honnan szól ez a
muzsika?

A kasznár felállt a heverőről s egy
cifra legyezőforma papirosra mutatott,
mely oda volt tűzve a falra, mint va-
lami cifraság.

— Nézze, ez szól, ez a papiros.

András számadó csak elbámult.

— Már megkövetem, de ez teljes-
séggel lehetetlen.

A kasznár nagyot kacagott.

— Hát' szen valójában nem is ez
szól, ez csak a hangot adja le. For-
télyos masina ám ez a rádió! Amit
Pesten muzsikálnak, vagy énekelnek,
azt a hangot elhozza ide és itt leadja.

A tulajdonképpeni készülék azonban
itt van a másik szobában, na nézze.

Látja, ez a szekrény, ez az egész.

András számadó figyelmesen kö-
rülszemlélte a szekrényt.

— Ez a szekrény nem szól, —
mondta bizalmatlanul. — Ha ebben vol-
nának a sipok, akkor innen gyűnne
a hang.

A kasznár ismét kacagott.

— Nincsen ebben sip! Csak drót,
meg drót, meg villanyosság! A villa-
nyosság hozza el a hangot.

— No, fene emmasina — vélte
András és a mondókájához fogott,
ami végett bejött a kasznárhoz.

A kasznár csavart valamit a szek-
rényen, s a zene is elszállt, aztán
letárgyalták az ügyeket s András
számadó ment vissza a majorba.

Itt aztán ismét ujságolta:

— Na, láttam a fene rádiót!

Miska gyerekek felcsillant a szeme.

— Hallotta is?

— Láttam is, meg hallottam is!

— Milyen vót?

— Milyen vót? Hát... — vakarta

meg a füle tövét András számadó.

— Nem volt a semilyen, csak hogy ép-
pen igen szépen szólt.

Az anyjuk is odajött a nagy ujság
hallatára. Beleszólt a beszélgetésbe:

— Valamilyen mégiscsak volt?

— Vót, vót, — mondta András —
ekkis láda vót, meg egy cifra papiros
a falon. Olyan, mint egy legyező.

Hát ilyen vót.

— Osztán muzsikált?

— Muzsikált.

A gyerek elrikkantotta magát:

— Hármonikázott?

— A fenét hármonikázott. Ugy
szólt, mint a templomi muzsika.

Ezen elámultak s András e közben
otthagyták őket és ment a nyáj után.

De Miska nyomban tollat fogott
és még egy levelet írt a sógorának,
hogy el ne feledkezzék a rádióról.

A sógor nem is felejtkezett el.

A fehérszakálu december mire
meghozta a havat, karácsony is nem-
sokára elkövetkezett s megjött Julcsa
is Pestről, no meg a sógor is. A
nagy, sárga bőrös tarisznyából elő-
került a rádió s a sógor mindjárt
neki is látott a szerelésnek. Miska
buzgón segített s ásta a gödröt a
póznának, mire az antennát erősítet-
ték fel.

Félnap se telt bele, már készen
is volt a rádió s Miska fölcsatolta
fülére a kagylót és behallgatódzott.
Persze ez nem hangszórós volt, csak
kristályos, de hát utóvégre ezen is
csakugy hallgathatták Pestet, mint a
lámpásos készüléken.

Éppen valami előadás volt a stu-
dióban s Miska csalódva tette le a
hallgatót.

— Nem muzsikálnak benne, csak
egyre beszélnek.

Hanem az anyjának annál jobban
tetszett a beszéd. Reggelig is elhall-
gatta volna. Estére aztán megjött a
muzsika is és most már Miska is
élvezhette a rádiót, s mikor András
számadó hazatért a legelőről, nagy
örömmel kurjantott feléje:

— Muzsikálnak ám!

András számadó csak elnézte a
kis készüléket s megcsóválta a fejét.

— Emmegint másforma, mint a
kasznáréké.

— Talán az lámpásos? — vélte a
veje.

— Nem láttam én azon lámpát,
csak hogy az hangosan beszélt, nem
így süttogot az ember fülébe.

— Jaja, — mondta a vő — az
nagyon drága. Akkumulátor is kell
hozzá, amit időnként meg kell tölteni
villannyal. Hát azért nem hoztam
olyat. Megteszi ez is. Ezzel nincsen
semmi vesződség.

De András számadó nem elégedett
meg vele. Bele se hallgatott, pedig
eleget noszogatták, hogy hallgassa
csak, tartsa a füléhez.

— Hallgassa a kórság! Szebb
annál a furulyaszó, meg a hármonika,
nem raknak akkor semmit az ember
fülére, mégis jobban hallja, mint ezt e!

A többiek nevettek, András is,
azután neki láttak a karácsony esti
vacsorának.

Kint szép, holdas-csillagos, fehér
karácsony este volt. Az egyik bojtár
kis karácsonyfát cipelt be, azt feldi-
szítették és gyertyát gyújtottak rajta.
Akkor felhangzott kint a többi bojtár
éneke:

Menyből az angyal

Lejött hozzátok, pásztorok!

András számadó elővette a furu-
lyáját s a bojtárok énekére fujta gyö-
nyörűséges halk cifrán a karácsonyi
éneket.

Miska is letette a rádió kagylóját
a füléről s elővette a hármonikát s
mély basszushangon kontrázott az
apjának.

Kint megzörgették az ablakot s
az egyik bojtár beszólt:

— Dicsérjük a Jézus Krisztust!
Bejöhetünk-e betlehem-i köszöntésre?

Az asszony ajtót nyitott a bojtár-
oknak s azok láncos botjukat csör-
getve sorban odaálltak a karácsonyfa
köré, aztán egy kivételével mind le-
feküdtek a földre. Ugy tettek, mintha
aludnának. A virrasztó bojtár aztán
lassan felpiszkalta őket a botjával.

— Na, ébredjete na, nem látjátok,
hogy itt van az angyal.

A bojtárok felugráltak s a szemü-
ket dörzsölgették.

— Jaj, de szépet álmodtam, —
mondta az egyik.

— Én azt álmodtam — mondta a
másik — hogy a számadó gazda
akkorra rőf kolbászt adott, hogy mi-
kor a hónom alá fogtam, uszott
utánnam.

— Én meg azt álmodtam, hogy
egy pint bort adott mindegyikünknek.

— Meg kalácsot! — harsogott a
harmadik.

No, megkapták a kolbászt is, bort
is, kalácsot is, ha nem is abban a
mértékben, amint álmodták. Aztán
megint rágyújtottak a karácsonyi
énekre s András furulyázott hozzá
s mikor elvégezték, szépen kitaka-
rodtak.

Miska kipirult képpel nyult ekkor
a rádió kagylójához és odatartotta
az apja elé.

— No, édes apám, hallgassa meg
már maga is, hiszen ez a mi kará-
csonyi ajándékunk.

András számadó azonban eltolta
magától a hallgatót és belenyúlt a
zsebébe és kivett egy szép, vadonatúj
szarvascsontnyelű bicskát.

— Ehun e az én karácsonyi aján-
dékom.

Miska szeme ráragyogott a gyö-
nyörű bicskára.

— Kitől kapta, édes apám?

— Az uraságtól. Faragok is vele
olyan furuglát, hogy még olyat juhász
nem faragott.

— A régi bicekáját adja nekem
édes apám!

— Minek a? — évődött az öreg
— ott van neked a rádiód.

— De avval nem lehet furuglát faragni!

— Hát minek neked a furugla? Ott a rádiód, furugláj avval!

— De a rádiót nem köthetem a birkák fülére!

András számadó meglegedetten mosolygott.

— Na, látod, — mondta — hogy nem ér semmit a masina, mert annak nincsen löke. Többet ér egy jó furugla, mint hetven rádió!

Miska megvető nézéssel pillantott a masinára és elbiggyesztette az ajkát.

— Hát biz e nem sokat ér! — Azal az apja felé nyújtotta a tenyerét és esdő szemmel nézett rá. — Adja már nekem a régi bicskáját.

— De nem veszed el?

— Nem én! Faragok vele furuglát.

Az öreg ismét a zsebébe nyúlt s elővette a régi bicskát és lassu, meg gondolt mozdulattal nyújtotta a gyerek felé.

— No, ne itt van, oszt megbecsüld!

Miska mohón kapott utána s attól kezdve nem kellett neki a rádió. Csak az anyjuk hallgatta azontul zimankós napokon, mikor nem lehetett kimozdulni a házból. Mert hát az asszony szereti a sok beszédet hallgatni, ha mindjárt rádiónak hiiják is azt a beszédet.

Bánatok keserüje

Szétszóródtak életemnek virágos álmai, melyek vad akarások és örök méhében fogantattak.

Mert rámtörtek az irigység ragálytszóró pörölyei, s irigyelték tiszta vérem s irigyelték a hitem.

S irigyeltek mindent tőlem: eszmét, asszonyt és gyermeket, mert nem lettem vad csahosa az elmulás szellemének.

Es megtéptek csahos kutyák, agyarakkal belém martak. De ha bőröm is letépi, lelkem az enyém marad.

Megromlott a föld. Az élet, a vér, a só, a vágy beteg. Ó, itt lenni — mert lenni kell — állat-élet, nem emberi.

Szertehulltak a szeretet pókhálói. (Magába zárt minden lélek, minden ember és minden sziv külön sziv.)

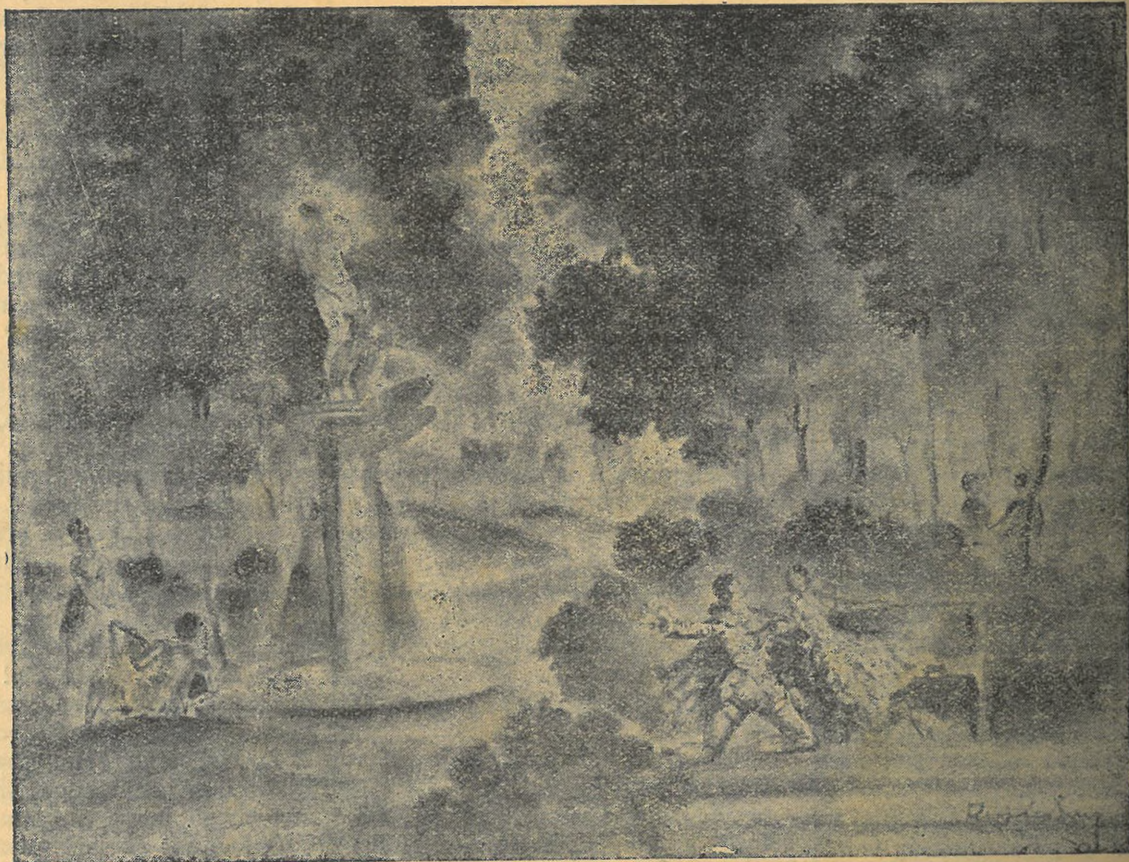
Gondok gyűrűjében békét álmodni, ó már nem lehet. Ujra fegyverek csörögnek és Krisztus is hiába vár.

Hiába hiv az örök irás. Az emberek akaratát gyilkos emberek kerítik rabszolgájárom alá.

Bánatok, gondok keserüje lett a szépséges szép élet, amely csak egyszer lép reánk s mint az illat tovaszáll.

Békés sóhajoknak álma lenne, ám de tép a nyomor, tép a gond és ami elmúlt, most látjuk, hogy az se szép.

Orosz Iván.

Finita la commedia...!

Minden sorokba téve immár:

— Rongyok, motyó, tarisznya és a bot.

Utolsó sóhaj készül messze utra:

Az életfáklya végkép elfogyott...

Fájón piheg az elfáradt kebel.

A test: a Rongy, véres tusára kész;

Emlékezőn a Lélek bólogat,

S farkasszemet néz még a Sziv s az Ész...

S tekintetük mig egy vonalba téved.

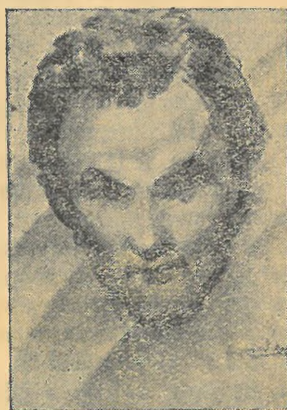
Szikrát lobog és kínos szemrehányást.

— De jó a „Perc”, — mely mindent elfeledtet,

S nyomába gyász jó, köny és... megbocsátás...!

Chován József.

Látogatás egy szarvasi festőművész hűvösvölgyi műtermében

Önarckép.

Ruzsicskay György.

(Lapunk eredeti tudósítása.) A budapesti Star filmgyár egyik gyönyörű fekvésű hűvösvölgyi villájában van jelenleg a műterme Ruzsicskay György szarvasi származású festőművésznek. Ruzsicskay robusztus erejű kompozícióiról legutóbb a Nemzeti Szalonban rendezett tárlata kapcsán a fővárosi lapok a legnagyobb elismerés hangján emlékeztek meg. Havas hegyoldalak között visz fel az utunk a villába, ahol a meleg, izléses műteremben Ruzsicskay mester fogad bennünket. Munkában találjuk. Kézében hatalmas paletta, rajta a festékek százszínű mozaikja. A műteremben képek, festmények, grafikák hatalmas tömege.

Boldog örömmel állunk meg az »Összeütközés« című hatalmas kompozíciója előtt. Orvend a szivünk, hogy az egyszerű származású szarvasi

fiuból immár európai híru festőművész lett, akinek hatalmas művészete előtt leghíresebb festőink is kalapot emelnek. És a falon, fal mellett állnak többi pompás dolgai: a »szélhámós«, a »Szfar«, stb. eredeti elgondolásban és egyéni kifejezés módjukkal. A legtöbbje az élet tragikus mozzanatait velíti elénk. Csupa szín... csupa árny és boldog fény ez a műterem, ahol a mester most teát készít nekünk és közben monoton hangon beszél hozzánk. Beszél terveiről, vágyairól, beszél nagy-nagy szeretettel az alföldről, megyéinkről, a szépséges Körösről, Szarvasról, a szarvasi ligetekről, tájékról.

Jelenleg több portrén dolgozik. Előkelő személyiségek keresik fel. Egész nap dolgozik, csak este keresi meg Pestet.

Elmondja, hogy eddig bejárta Németországot, Párist, Franciaországot. Hosszabb időt töltött Olaszországban is. Most újra Németországba készül, majd Amerikába: Newyork...

Számos budapesti lapnak dolgozik. A legnagyobb napilapok és színházi ujságok közlik szinte hetenkint eredeti grafikáit, rajzait. Azonkívül néhány olasz, francia és német lappal van összeköttetésben.

Szarvas, de az egész Békésmegye roppant érdekli őt. Meleg gyermekes szeretettel beszél szülőföldjéről és nagyon szeretné Szarvas és környékét, a csodálatos tanyavilágnak vidékét és népét a maga sajtószerű komolyságában feldolgozni.

— És ehhez — higgyék el — min ő mondja — nem is kell sok. Egy kis érdeklődés, egy kis megértés és egy alkalmas műterem. Majd egy szarvasi művésztelep kulturális munkájáról, eredményéről beszél. Így csak művészs emberek tudnak tervezni és álmodni.

Sokáig elbeszélgetünk még. An idegenben összehozott egyfalu szeretével, barátságával. És mikor a hegyoldalak apró villáiban kigyulnak a villanykörtek és lehuzódik a szürke este, kopogtatás zavar meg bennünket.

Egy méltóságos ur jött egy portré-megrendelést tenni.

Anekdóták a régi Aradmegyéből

Közlő: Kérl József.

Aradmegye »jószág helyi« kerületében 1901-ben időközi képviselőválasztás volt. Két jelölt küzdött a mandátumért, dr. Tagányi Sándor aradi és dr. Szombathy György fővárosi ügyvéd, (ki egyébként román ember volt) mindketten 67-es programmal.

A választás késő éjjeli órákig húzódott, mert 60 község választója vonult az urnák elé. A nagy hideg miatt a választókat zárt helyiségben tartották a kortések s gabona-pálinka sűrű felszolgálásával nyugtatták meg a kedélyeket. Éjfél felé került a sor a nagyhatalmú mőcokra, akik félig elázva jöttek egyenként a szavazó helyiségbe.

A választási elnök megkérdezi az egyiket, hogy kire szavaz. A mőc nem felel, majd újból felteszi a kérdést, s megmagyarázza, hogy két jelölt van. Amikor meghallja a mőc Tagányi nevét, hirtelen reáfelel:

— Dagányira szavazok, verje meg az Isten.

Az eseten legjobban Tagányi látván, a jelölt atyja mulatott, aki a választási helyiségben tartózkodott.

II.

A rendes választáson a román származású Szombathy György lett azonban a győztes liberális programmal.

Szombathynak volt egy szép vadászete, melyet állandóan magával hordozott. Ott feküdt az eb gazdájának lábánál a választást követő lakomán.

Visszajött az asszony

Írta: Orosz Iván.

Kovács Ferke a küszöbön ült és hallgatagon rága kialudt pipájának csutoráját. A nap lemenőben, a tyúk az eperfán készülődtek éjszakai pihenőre. Kerekesszomszéd hazafelé tartott a mezőről, vállán egy három-águ villa terpeszkedett. Be is szólt Kovács Ferke udvarára:

— Jó estét, Ferkó! Mi lesz vacsorára?

De mikor nem kapott feleletet, tovább állt.

Kovács Ferke hallotta a kérdést, de csak a vállát rántotta fel reá. Majd elgondolkodott. Korán reggel kiment ő is a rétre sarjuzni, de bizony nem nagyon izlett a munka. Délben már itthon is volt, de hogy nem várta senki ebéddel, nem is evett reggel óta semmit.

— Mert mindennek az asszony az oka — morfondirozott magában. — Azért, mert az ember véletlenül megüti, nem muszáj mindiárt az anyjához futni. Meg azután igazam is volt. Sehogysem hiszi el, hogy nem eszik a disznó: vagy nem adott neki rendszeresen enni, vagy sokat adott.

A vacsorára gondolt. Bizony jobb volt még tegnap este is, mikor krumplicelevessel várta az asszony. Ma pedig?

A disznóól felől hirtelen a kis malacok visítása ért a füléhez.

— Ne te, Sári, nem mégy! — kiáltotta oda. Lassan fölemelkedett a küszöbről, az ólhoz indult. Közben féloldalt meglátta, hogy az utca túlsó oldalán jön haza az asszony, a hites felesége, Kovács Ferencné, született hosszuháti Tóth Rozália. Megdobbant a szive, de nem nézett feléje. Behajolt az ólba és simogató kézzel, simogató szavakkal szólt az öreg kocához.

Az asszony pedig keresztülvágta magát nagysietve a poros uton, mikor észrevette, hogy az ura a disznókkal van elfoglalva. Keresztül sietett az udvaron, be a konyhába. Nemsokára ki lehetett hallani szorgoskodását, amint tüzet gyújt és csörögnek kezében a lábasok. Babot tett fel a tűzre, kolbászt vágott belé, majd bement a szobába, kinyitotta az ablakokat és a takarításhoz fogott.

Kovács Ferke mindezt figyelemmel kísérte az ól felől, örült a szive is belőlről, de arcának komoly méltóságát nem változtatta meg. Visszajött a ház elé, leült a leánder dézsájának széleire és pipára gyujtott.

A meleg nyári estén lassan szállt a füst a kéményből és a pipából. A nap már vörös lepedőjében a láthatár alján bukácsolt. A toronyban megcsendült az estharang és valahol messze egy kondás tüske jajgatott bele a naplementbe.

Multak a percek. A nap lassan eltűnt a szürke föld mögött. A harang is elhallgatott, az asszony lámpát gyujtott a konyhában és a postamesterék felől idehallatszott a zongoraszó.

»Sirassatok engem orgonavirágok...« — dalolta a zongorához egy leány. A postamesterék Erzsikéje. Ráragadt a jókedv Kovács Ferke lelkére is, a szomorú nóta kacagott a lelkében. De az arca még ekkor is komoly maradt, nehogy azt higgye az asszony, hogy neki örül. A kéményből és a pipából lassan szállt a füst, az este leborította selymes leplét a természetre, a pihenő fákra, a leánderbokorra, Kovács Ferkére és kicsinyke házára. A konyhában az asszony felterített, majd kiment a kúthoz vizért és lopva rátekintett a sötétben ülő emberre. Kovács Ferke félrenézett, mintha az esthajnali csillagot vizsgálgatná, de orrát igen csak csiklandozza a kol-

bász és a paszuj illata. Nevethetnékje van, de komor az arca, mint egy őrtálló zsoldosé.

— Édes, gyűjjön be, kihül a vacsora!

Az asszony hívása megremegtette a nagy embert. Lassan felkel ültéből, belép az ajtón, adva a kellemetlent, nagyot ránt jobb vállán, leül az asztalhoz, az abroszba megtörli a kanalat és szűrőcsőlni kezdi a levest. Az asszony sirásra görbült szájjal áll vele szemben.

— Hát te mér' nem eszel? — mordul rá Ferke.

Az asszony nem felel, leül az asztal mellé, félretolja a tányért, leborul az asztalra és keservesen zokog.

Ferke felfekint rá és amint látja a síró asszonyt, az asszony megremegő izmos vállát, napbarnított homlokát, nagyon elgyengült a szive és érezte, hogy nem bírja tovább. Oda szeretett volna rohanni, ölébe kapni, ám mégis akkurátusan felkel az asztal mellől, balkarjával megtörli a száját és az asszony mellé lépked, markos kezét az asszony dus fekete hajára teszi és megszólal csendesen.

— No ne sirj, ha mondom! No ne haragudj! — kéri.

És az asszony, a megbántott, a meqvert asszony, mint egy macska, simul fel a szélesvállu, izmos férfi mellére.

A magyar föld mostohái

Békésvármegye alispánja jelentése a megye mezőgazdasági munkásosztályával kapcsolatban azon véleményének adott kifejezést, miszerint szükségessé tartja azok számára minél előbb megélhetési lehetőséget nyújtó munkaalkalmak teremtését.

A régi Magyarország területén több mint 2 millió mezőgazdálkodással foglalkozó olyan férfimunkás volt, akinek nem volt sem földje, sem háza. Nagy volt a számuk azoknak a törpebirtokosoknak is, akik kicsiny telkük mellett bér munkára kényszerültek. Mi békésmegyeiek, akiknek megyéje a mezőgazdasági munkásmozgalmak bölcsője, nagyon jól tudjuk, hogy már a háboru előtti években is komoly bajok mutatkoztak e téren. Az uralkodó egyoldalú és külterjes gazdálkodási mód mellett a mezőgazdasági termelés már akkor sem volt képes az állandóan és rohamosan szaporodó mezőgazdasági munkásosztályt oly mértékben foglalkoztatni, hogy az e révén megkereshesse kenyerét. Pedig akkor három nyílt csatornán a gazdasági munkásfelesleg többé-kevésbé levezetődött.

Az egyik levezető csatorna az általános védkötelezettség volt, melynek alapján három, munkaerejének teljében lévő, korosztály a munkapiactól állandóan távol volt tartva.

A kivándorlás volt a másik levezető csatorna. A kivándorlások évkönyvéből kilünik, hogy a kivándorlók között a legnagyobb arányszámmal a gazdasági munkások szerepeltek.

Harmadik levezető csatornaként azt az igent tekintélyes kereseti lehetőséget vehetjük, amelyet a hazai bányászat, erdészet és ipar nyújtott a szaktudással nem bíró gazdasági munkásoknak.

Jött a háboru és a trianoni béke. Országunk területének csak $\frac{1}{3}$ részét sikerült kiraboltnak megtartanunk. Bányavidékeink, erdővidékeink, iparvidékeink elvesztek. Megmaradt az ország kisebb része eléggé külterjes

mezőgazdasági termelésével és az 1 milliót jóval meghaladó gazdasági munkásosztályával. Ez az osztály pedig még nem ismeri az egykét. Száma egyrészt a természetes szaporodás, másrészt a gazdasági depresszió és más egyéb okok következtében földjüket veszített volt birtokosok révén rohamosan emelkedik. Megélhetést nyújtó munkalehetőség azonban már ma sincs számukra. A levezető csatornák is bezárultak. A védkötelezettség megszűnt, a kivándorlás meg van szigorítva, bányászatunk, erdészetünk csekély munkalehetőséget nyújtanak, iparunk pedig még a szakképzett munkásoknak is csak a 60—70 %-át képes foglalkoztatni. Bár a lezajlott földreform némileg enyhített a helyzeten, mégis egy igen súlyos problémával állunk szemben, amelynek megoldása halasztást nem tűr s amelynek alapos és helyes megoldása bizony megglehetősen radikális reformokat igényel. Addig is azonban, míg e probléma végleges megoldást nyerhet, módosít kell találnunk arra, hogy gazdasági munkásosztályunk kétségbeesítő helyzetén, ha pillanatnyilag is, de segítsünk.

A most kezdődő tél igen súlyos helyzetben találta gazdasági munkásosztályunkat. Az a kevés gabona, amelyet a családfe és a segítő családtagok az aratásnál kereshettek, hamar kifogyott a szegényes kamrából. A gyerekeket iskolába kellett küldeni. Ruhákat, csizmákat kellett venni, amikért bizony jóval több gabonát kellett fizetni, mint a múlt esztendőben. Munkaalkalomra pedig semmi kilátás.

Itt tehát tenni kell valamit. Nem egyesekről, nem tízekekről, de a megye tízezreiről, az ország százezreiről van szó, akik nem alamizsnát várnak, hanem annak a lehetőségét, hogy éhez, fázó családjaik számára munkájuk révén a mindennapi kenyeret megszerezzhessék.

Sietnünk kell, nehogy e tömegek felett az üres gyomor legyen a parancsoló ur. Az üres gyomor rossz tanácsadó. Minden idealizmustól és szolidarizmustól megrabolva a legszélsőbb önzés ingoványra vezeti áldozatát, melynek förtelméből a fékevesztett szenvedélyek mérge tör ki ellenállhatatlan, mindent elpusztító erővel.

Jól vigyázzunk, nehogy későn érkezzünk.

dr. Lévy Béla.

Békéscsaba szerepe a szabadságharcban

Írta: dr. Haan Albert.

Érdekes megfigyelni, hogy a csabaiak kétszáz év előtti idetelepedésük óta fokozottabb mértékben veszik ki részüket a vidéket érintő forradalmi eseményekből. Bizonyosságát adják ezzel is, hogy érzésben, gondolkodásban mindinkább összeforranak az Alföld népével.

Nem sokkal letelepedésük után, az 1735-ben Szentandráson keletkezett mozgalomtól — melybe a szomszédos Békés és Doboz csaknem minden férfit lakosa belesodródott, — a csabaiak még ugyyszólván teljesen távol tartották magukat. Mint ahogy az iskolába vezetett »új fiu« érkezése napján még félrehúzódik az osztály verekedéseitől.

De már a negyvennyolcas eseményeket nem nézték tétlenül a csabaiak, végül az 1890-es évek agrárforrongásaiban már épen vezető szerepet vittek.

Városunk lakosainak szabadságharcbeli szereplésével azért is érdekes közelebbről megismerkedni, mert akkor állt Csaba népe először azon feladat előtt, hogy ezt a földet, melyen új oltihont talált, mely olyan bőségesen fizette vissza a befektetett munkát, mely a mostoha felvidék után édesanyjává lett, — ezt a földet vére hullásával megvédelmezze és így mutassa meg ország-világ előtt, méltó annak birtokára.

Igaz, hogy a negyvennyolcas eszmékért lelkesedni, értük harcba indulni a csabaiaknak sokkal nehezebben esett, mint másoknak.

Népünk nem könnyen lelkesedő ma sem. A városunkba érkező országos nagyságokat, híres művészeket ma is minden alkalommal elő szoktuk készíteni arra, hogy itt ne várjanak minden szavuk, minden zenei műsor-számuk után egetrengető tombolást.

De nemcsak a fellángoló lelkesedésre való hajlam hiányzott a csabaiakból, hanem tényleg kevesebb okuk is volt a lelkesedésre. Mert a jobbágyság eltörlését kimondó törvény rájuk többek közt azt s jelentette, hogy kidobták a zsebükben nyolcszázhatézer forintot. Ők ugyanis három évvel előbb ezen, az akkori viszonyok közt rettentő nagy summa pénzen már megváltották magukat a jobbágysági terhek alól. Most pedig ime! Itt a szabadság, minden jobbágnak ingyen, csak nekik drága pénzért!

Az áprilisi törvények szentesítése után kezdetét vette Csaba városának alakulása és májusban megválasztották a városi tisztiakart, ugyanekkor az első megyei képviselőtestület tagjait és pár nap múlva Csaba első országgyűlési követet, helybeli ember Eördögh Frigyes személyében.

Juniában kormányrendeletre alakult a nemzetőrség, július 3-án pedig tizennyolctól negyvenévesig minden csabai férfi elindult a déli harctérre.

Haan Lajos evangélikus lelkész ki szintén velük ment, az elindulástól kezdve feljegyezte a csabai nemzetőrök élményeit. Sokáig nem tudtam megérteni, mint lehet az, hogy Haan Lajos, aki történelmi munkáiban annyi szeretetet és megbecsülést tanusít az ő kedves Csabájára iránt és büszkén emleget olyan csabai nevezetességeket is, melyeken csak mosolyogni lehet, — mint van az, hogy ő trefásan, sőt lekicsinylőleg ír népünknek ezen szép és hazafias cselekedetéről?

Később rájöttem az okára. Csaba krónikáját a legsötétebb elnyomatás korában írta. Hogy számíthatott volna műve sajtó alá bocsátásának engedélyére, ha nem trefás alakba öntve beszéli el a nagy napok eseményeit és keserű kacagásba nem rejti a könnyeket?

Annyi bizonyos, hogy a csabai nemzetőrök három hét múlva visszajöttek anélkül, hogy puskaport szagoltak volna. De nagyon helyes intézkedés volt a honvédelmi bizottmánytól, hogy ezeket a nemzetőr csapatokat visszarendelte és feloszlatta. Hiszen fiu apa mellett: egyik a másikat féltve, szomszéd szomszédai mellett, hogy harcoljon vitézül, mikor megszokta bennük a verekedés kerülő jámbor atyafit látni! Az ilyen sereg persze mindjárt elveszti önbizalmát az első ágyuszóra.

Szeptembertől kezdve tehát sorozásokat rendelt el Csabán is. Az itt besorozottak eleinte mind a 30-ik honvédszázalékban szolgáltak, mely tisztán békésmegyeiekből alakult. De később ennek legénységét más zászlóaljok közt szétosztották.

Sokan kerültek így a 6., 10. és 19-ik zászlóaljba, melyek közül a

10-ik vitézségben vetekedett a pirosapokásokkal és a fehértoásokkal,

Mig az igazán katonának való kéréses ütközetek közt jártak be az országot, addig itthon az a szomorú csend honolt, melyet a világháborúból a maiak is olyan jól ismernek.

Békéscsabára az egész szabadságharc alatt nem tette lábát ellenség. Végig a magyar kormány fenntartása alatt állott, s az oroszok csak a világosi fegyverletétel után szállottak meg.

Hogy kik voltak névszerint a csabai honvédek és mi mindent vittek véghez, erről mindeddig semmi feljegyzésünk, pedig megérdemelnék, hogy legalább neveiket megörizzük. Én sajnos, csak a tisztek közül tudok néhányat felsorolni, ezek: Beliczey Rezső, Omazta Szilárd és Zsigmond, Haan Antal, Simay Frigyes, Sztraka György és Novák Dániel.

Egyetlen csabai közlegény nevével van csak tudomásom, de ez hős volt a javából. Cselovszky Györgynek hívták és hadnagyát, Beliczey Rezsőt, mikor megsebesült a kápolnai csatában, élete kockáztatásával mentette meg a leggyilkosabb puskatűzből.

Ennek az egy közlegénynek példája is mutatja, mennyire érdemes volna kutatnunk a többiek viselt dolgai után is.

Mezőgazdasági termelési költségek-csökkentéséről

Közlő: Pál Béla gazdasági tanár

Ma mind sűrűbben felvetődik az a kérdés, hogy a válságban levő mezőgazdasági termelésnél egyik kivezető út az, ha a termelési költségek csökkentetnek.

Kétségtelen az, hogy a termelési költségek csökkentése mezőgazdaságunk jövedelmezőségét emeli, de óva kell intenem mindenkit attól, hogy a termelési költségek csökkentését úgy értelmezze, miszerint azt a munkabérek leszállításával érje el, mert ez a leginkább esetben eredményezi a termelési költségek csökkentését.

A csökkentett munkabérek természetes folyamánya a munkások munkatelljesítményének csökkenése és figyelmen kívül nem hagyható az a bizonyos szociális elégedetlenség sem, amit a munkabérek csökkentése okozhat.

Aki a nagy gyakorlatot ismeri, igen jól tudja azt, hogy egy elégedetlen, vagy lassu munkás milyen befolyással van munkatársaira és számtalanszor tapasztalható az, hogy a munkatelljesítménye nem a legjobb, hanem

a legrosszabb munkás munkája után igazodik.

A munkatelljesítményt és a termelési költségek csökkentését a kézi munkaerőnél a következőképpen hozzáfuk olyan harmóniába, a melyik úgy gazdasági, mint szociális szempontból is a legjobban megfelelő lehet.

És pedig:

1. Állandó munkaalkalom biztosításával.

2. A munkatelljesítmény szerinti bérek arányosításával.

3. A munkások elkülönítése, illetve több, összeválogatott csoportban való dolgoztatással.

Minden egyes gazdaságunk evidens érdeke az, hogy a gazdaság nagyságának és belterjességének megfelelően állandóan és megbízható munkást biztosítson magának.

Éppen ezért a számító jó gazda, aki üzemiileg is kellőképpen képzett úgy jár el, hogy megfigyelve munkásait a jó, engedelmes, megbízható és gyorskezü munkásokat kiválogatja s azoknak, lehetőleg minden időben, midőn az a gazdasági munkáknál csak szükséges, munkát is biztosít. Ennek nemcsak ökonómiai, hanem szociális jelentősége is van, mivel a jó és megbízható munkás biztos munkaalkalmat s az ezzel kapcsolatos boldogulási lehetősége más munkásoknál is hasonló helyzet utáni vágyat ébreszt fel, amit azonban csak jószáguk és megbízhatóságuk révén nyerhetnek el.

Az ilyen eljárással fokozható a mezőgazdasági munkások nemcsak munkatelljesítménye, hanem megbízhatósága is s ilyen eljárás hatással van egy egész környék munkatársadalmának átalakítására, amire, mint tudva levő, olyan nagy szükségünk van.

A termelési költségek csökkentését és a munkatelljesítményt emeli a helyesen alkalmazott jutalom, illetve a magasabb munkabér abban az esetben, ha az helyes kiszámítás után állapítatik meg.

A termelési költségek csökkentésének elengedhetetlen feltétele az, hogy a munkások külön csoportban, munkatelljesítményüknek megfelelően dolgozzanak, illetve, ha az keresztül nem vihető, a gyengébb munkások (lassabb és megbízhatatlanok) a munkából kizárassanak.

Teljesen hibáztathatatlannak az az általános követett eljárás, hogy a lassabb munkások a munkasor legvégére és a gyorsabb kezűek pedig a sor elejére kerüljenek, mivel, aki megfigyelve, láthatta azt, hogy a gyors munka előbb kiér ugyan, de csak azután áll be, ha az utolsó is kiért, hogy ez mit jelent — nem kell magyarázni.

Elárvult karácsonyfák

A gyergyói karácsonyfaárus kalandja Békéscsabán a kalotaszegi terítők és öt székely suba miatt, a konkurrencia jóvoltából

(A Közlöny eredeti tudósítása.) Gabriel Dan: így szól az utlevele. De a becsületes, igazi magyar neve az öreg székelynek Dán Gábor.

Gyergyószentmiklóson kezdődik a történet, amely Békéscsabán keresztül a gyulai törvényszékig vezet s aztán a finomillatú, szálegyenes, ezüstzöld karácsonyfák árnyékában ér véget.

Különös, szép és tanulságos történet a székely Dán Gábor esete. Megható és emberi. Szól a jólelkűségről csakugy, mint a gonosz áskálódásról, az utálatos irigységről és az emberi megbocsátásról.

Dán Gábor elindult Gyergyószentmiklósról fel a havasra, hogy friss,

zsenge fenyőket fejszézzen le, aztán elhozta karácsonyának, jó gyermekek örömeinek, ide az Alföldre. A hét elején ment fel a havasra, aztán hat napi munka után kész lett a vágással. Egy vagonrakomány fenyőt szállított le a havasról, vonatra rakta, aztán karácsonyfaival együtt átjött Magyarországra.

Békéscsabán rakta ki a csodaszép, illatos fűcskákat, a Fiume-szálló udvarán. A jövő-menők megbámulták, megcsodálták a gyantaillatot ontó örökzöldeket s Dán Gábor kezdte jól kamatoztatni egy heti havasi fáradságának eredményét.

De... A konkurrencia tudomást szerzett

a derék székely ember kitűnő üzletéről. Ártatlan képpel felkereste Dán Gábert. Beszédbe elegyedett a rácsonyifás emberrel. Ez becsületes nyíltsággal elmondotta, hogy a fenyőfákon kívül néhány csinos kalotaszegi terítőt is hozott, mert azokat itt nagyon szeretik, ezenkívül öt darab erdélyi subát.

A konkurrencia az őszinte válasza azzal válaszolt, hogy a városi forgalmi adóhivatal után feljelenített Dán Gábert a vámhivatalnál vádcsalás miatt. Mivelhogy kalotaszegi terítőket és székely subákat hozott be Magyarországra. A vámcsalás vádolt karácsonyfaárust ezek alapján nyomban letartóztatták és a járásbírósnál lakat alá helyezték. Mert így rendeli a törvény betűje.

A havasról lekerült illatos fenyő most gazdátlanul, árván maradtak Fiume udvarán. A rideg téli délutánon fázlóda, reszkette bujtak össze mint elhagyatott, szegény árvák.

Am a járásbírósnak elnöke — leg emberi érzésére hallgatva — különös bűnügyet magasabb nemzeti szempontból látta szükségesnek elvégezni. Nem akarta, hogy egy külföldi magyar rossz érzéssel, keserű szízzel távozzék az országból.

Felhívatta Dán Gábert, ügyvéd fogadtatott vele és ennek jelenlétében a jólelkű, melegszerű elnök me magyarázta a letartóztatásban levő embernek, hogyan kell elintézni a kellemetlen ügyet. Mert azt akart, hogy Dán, ha majd visszatér haza közé, elmondhassa, hogy Magyarországon emberségesen bántak más országokból való emberekkel — s hogy bár így bántanak a földi véreinkkel is.

A jó elnök igen szépen gondolt el a megoldást, de a szigorú törvény rendelkezéseinek, amely vámcsalásnak minősítette Dán cselekményét, elég kellett tenni. Ez tudvalevően egy éterjedhető fogházzal és a vámmilletnyolcszorosával bünteti azt, aki vámköteles árut elvámolatlanul hoz Magyarországra. Ezekben az ügyekben az egyedül illetékes bíróság járhat el: a gyulai törvényszék. Szűnyos fogházör vitte ide át a becsületes székelyt, akit a konkurrencia akarata nem átalított a fogházt juttatni.

Gróf Bolza Alfonz dr. törvényszéki bíró a vámjövedéki bűnügyek bírójának Dán Gábor védője kellő alpossággal előadta a karácsonyfaárus esetét. A bíró azonnal átlátta, hogy Dán Gábor esetében szó sincs szándékos cselekményről, csupán gondatlanság esete "forog fenn," az pedig emberi érzéssel egészen más elbírálást alá esik, mint ahogy a konkurrent szeretné.

Miután tehát a fiskális lefizette kalotaszegi terítők és az öt székely subák után a szabályszerű vámmilletket, a törvényszék azon nyomban szabadlábra helyezte Dán Gábert. A derék góbé így pár órai ártatlanság után már elhagyhatta fogházát. Vissza jött Békéscsabára szeretettel simogatta végig árván maradt, fagyoskodó fenyőit... és másnap kora reggel már jókedvvel és vidáman árusította a Főtéren a sok-sok túlévű fűcskát, a gyantaillatot lehavasi fenyőket.

Megnyugodott szívvel, bizalommal telt meg a lelke a magyar igazság szolgáltatás emberisége, embersége iránt. És bizonyos, hogyha hazatér messze Gyergyóba, a magyarországi igazságszolgáltatásnak fanatikusá őszinte barátja lesz.

Az ilyen Dán Gáborok a megcsufolt Magyarország legőszintebb barátai, legsúlyosabb szószólói idegen népek között. (h.)